

Cseke Péter

Korfordulós Új esztendő

Birtokunkba venni a jövőndőt

Hosszú idő óta először tapasztalhattuk (1990. január 7-én, a Kolozsvári Magyar Színház próbatermében), hogy mindenki elmondhatja őszintén a véleményét – és nem fojtják belé a szót, legfennebb arra ösztönzik, hogy minél tömörebben és lényegretörőbben szóljon, fogalmazzon. Évtizedek óta először győződhattunk meg arról, hogy nem kell mindenkinek feltétlenül, “egyemberként” egyet értenie a központi elképzelésekkel; még akkor sem, ha azok – minden jel szerint – a mi érdekképviselőtünkben születtek. Mert hátha akad olyan alulról jövő kezdeményezés, amelyik meggondolásra, nézeteik árnyalására készítheti az országos rálátással rendelkezőket.

Ezért üdvözlöttük hát tiszta szívvel azt a kezdeményezést, hogy a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Ideiglenes Intéző Bizottságának tagjai időről időre egyeztessék elképzeléseiket a megyei küldöttekével; azokéval, akik a sorsdöntő napokban nem vártak “felsőbb utasításra”, hanem a romániai magyarság helyi köz- és érdekképviselői szervezetének a kezdeményezőiként léptek fel. Két hét után ugyanis égetően szükségessé vált a felgyült társadalomszervezési tapasztalatok elemző értékelése. Szükségessé, mivel közben a helyzet sokkal bonyolultabbá vált; nem olyan egyértelmű, mint amikor a diktatúra megdöntése volt a közvetlen cél. Megkezdődött a romániai magyarság belső érdektagolódásának a kinyilvánítása a területi, a szakmai stb. önszerveződés jegyében, ami tövényszerű folyamat, amiként az ezzel egyidőben érvényesülő létparancs: érdekvédelmi küzdelminkben csak az egységes fellépésnek lehet valószínű esélye.

Éppen ezért az RMDSZ első országos ta-

nácskozásának nem a döntéshozatal volt a célja, hanem a létfontosságú döntésekhez vezető utak kiépítése. E bonyolult helyzetben ugyanis nagy és sürgős feladatok állnak a romániai magyarság előtt.

Tisztázandó, hogy eddigi demokratikus hagyományainkból mi bizonyul jövőképesnek; meg kell ismernünk az európai demokráciák működésének az alapelveit és mindennapi gyakorlatát; hogy kellő rálátással, európai szintű munkával tegyünk eleget az idő által felvetett követelményeknek.

Egyszerre kell(ene) megoldani mindent – miközben csak lépésről-lépésre lehet haladni. Nem csoda hát, hogy számtalan feszültség terheli társadalmunk demokratikus átalakítását, önszervező autonómiánk megteremtését. A gondok egy része a politikai kultúra hiányából fakad. Másrészt pedig a különféle előítéletekből.

“Keressétek azt, ami összeköt!” – idézte a tanácskozás végén *Tamási Áron* 1939-es szavait *Kántor Lajos*, a Kolozs megyei Demokrata Tanács elnöke.

A küldöttek messzemenően egyetértettek ezzel, s *Domokos Gézá*nak, az RMDSZ Ideiglenes Intéző Bizottsága elnökének a javaslatára úgy döntöttek, hogy legközelebb Marosvásárhelyen folytatják a jövőtervező-jövőteremtő vitát. (1990. január 8.)

Maréknyi földet – nem csupán szemfödőnek

“Felbomlóban nálunk is, fiam, a közös gazdaság. Én egy hektárt vettem ki megművelésre, de olyan is akadt, aki ötöt igényelt. Mit szólsz hozzá? Megváltozott nálunk ismét a világ...” Hetvenhatodik évében járó édesapám hangja a telefonban. Csak rendkívüli esetekben hív fel – hiszen előbb át kell mennie a szomszéd faluba, a postára –, ha valami nagy dolog történt. Hát ez számára valóban rendkívüli. Nem bírhatta levélpapírra.

Hogy mennyire megváltozott az otthoni világ, arról egyébként nem az övé az első tudósítás. Székelyudvarhelyi barátaim, *Bartha Leventével* az élen – gyógyszer szállításhoz szükséges “nemzeti szerelésben”: ha netán az úton megtámadnák őket – már karácsonykor felkerestek. És később arról is értesítettek, hogy a csaknem négyszázéves gimnázium (Tamási Áron nevét viseli 1990. október 27. óta) bentlakása előtti teret – a Patkót – *Márton Áronról* nevezték el. Édesapám hanghordozásából azonban nemcsak az örömet, hanem valaminő rejtett fájdalmat is kiéreztem. Amiért nem most indulhat neki az életnek. Sosem gondolta volna, fejezte be híradását, hogy életében még egyszer földet igényelhet – és nem csupán szemfödőnek. (1990. január 9.)

Egységben a jövőnk

Az RMDSZ második országos tanácskozásáról jövőnk, Marosvásárhelyről. Ahol 1990. január 13-án az történt, amit régóta vártunk: a romániai magyarság kezébe vette sorsának

irányítását. Higgadtan okosan, józan felelősségérzettel. Egyszermind tanulva a demokrácia gyakorlásának – sok türelmet igénylő – elvárásait.

A kettős elnyomatás alól felszabadulva önmagunktól várjuk a legtöbbet, azt, hogy vállaljuk végre bátran, félelem nélkül önmagunkat; a magunk érdekképviselőt helyi, megyei és országos szinten. Az országtól pedig, az ország döntő többségét alkotó román néptől azt várjuk, hogy legyen tekintettel nemzeti sajátosságainkra. Hiszen csak így válhatunk valóban hasznos polgárokká, ha az értékeremtésben a magunk belső törvényei és szabad emberi lehetőségei szerint vehetünk részt. Ami pedig az anyanemzetet, az anyaországot meg a mienkhez hasonló körülmények közé szakadt kisebbségeket és a valamennyiünk érdekében szót emel(het)ő nagyvilágot illeti: szükségét érezzük testvéri és emberi szolidaritásuknak. Ezentúl talán még inkább, mint eddig. (1990. január 15.)

Anyanyelvű oktatási hálózatunk visszaállítása

Az RMDSZ második országos tanácskozását követően *Mihai Sora* oktatásügyi miniszter magyar helyettese, *Pálfalvi Attila* professzor találkozott a megyei küldöttségekben résztvevő tanárokkal, tanítókkal, oktató-mérnökökkel. Megtárgyalták az előző évtizedekben módszeresen lezüllesztett és nagyrészt felszámolt általános és középfokú iskolahálózat, illetve az anyanyelvünkön folyó felsőfokú oktatás visszaállításának kérdését.

Garda Dezső: A gyergyószentmiklósi Salamaon Ernő Líceumban van hat román osztály és egy magyar. De a diákok mind magyar anyanyelvűek. A tanulók és a szülők egyaránt azt kérik, hogy magyarul taníthassunk. Elképzelésünk szerint az volna a méltányos, hogy létrehozzunk két magyar líceumot és egy románt. Megvannak az épületek hozzá...

Pálfalvi Attila: Meg lehet oldani a megyei tanfelügyelőség jóváhagyásával...

G.D.: Már a második évharmadtól? És a román líceumot is?

P.A.: Azt mondom, hogy igen. Mi a minisztérium részéről nem utasítunk vissza semmiféle jó irányú helyi kezdeményezést... Sőt, nekünk segítenek, ha megoldják a helyi problémákat. Csak ne kerüljön senki az utcára, és a gyerekek ne lássák kárát az átszervezésnek.

Nagy Benedek: Csíkszeredában még súlyosabb a helyzet, mint Gyergyószentmiklós. Az utóbbi évtizedben mi voltunk a kolonizálás egyik fő célpontja. Nem tudom, hogy intézményes segítség nélkül a kedves román kollégák helyzetét miként lehetne megoldani. Akkor volt a dömping a román anyanyelvű tanároknak, hogy nagyon sok tantárgyat a magyar osztályokban is románul tanítottak. Most pedig a helyzet 180 fokban megváltozott. Voltak, akik azt mondták, alig várják, hogy végre hazamehessenek Moldvába, de... Biztosítani kellene a pedagógusok szabad mozgását. 'Hogy aki haza akar telepedni olteni vagy moldvai szülőföldjére, az mehessen. És megyeközi cserékkel mi is tudjuk hazahozni azokat a magyar anyanyelvű tanárainkat, akiket erőszakkal Olteniába vagy Moldvába neveztek ki. Nem tudom, hogy egy hét alatt, mert annyi idő áll rendelkezésünkre a második évharmadig, miként lehetne ezt megoldani...?

P.A.: Hát egy hét alatt bizonyosan nem, de kettő alatt talán beindítható ez a folyamat...

Virágh Dénes: Nagybányán 11 líceum van, mind román. Pontosabban: kettőben működik összesen hat magyar osztály is. Összevonhatjuk ezt a hat osztályt? Hogy legalább ösztől beindulhasson a magyar líceum?

P.A.: Én azt mondom, hogy igen.

Weszely Tibor: A Front keretében Marosvásárhelyen én felelek a tanügyi kérdésekért. Állandó vitáink vannak, hogy melyik iskolában milyen igazgató legyen. Szerintem az

egyenjóság az oktatásban csak akkor valósul meg, hogyha külön magyar iskolák lesznek. Akkor nincs veszekedés.

P.A.: Ezt szeretnénk mi is megcsinálni. Részben most, részben ösztől.

W.T.: Kérhetem-e, hogy a közel négyszázötvenéves kollégiumok magyar iskolává alakuljanak át? Jobban mondvá a Papiu legyen a román, a Bolyai pedig színmagyar.

P.A.: Mielőtt erre az RMDSZ-tanácskozássra indultam volna, *Mariana Stoica*, a Kolozs megyei tanfelügyelőség főtanfelügyelője arról tájékoztatót, hogy Kolozsváron már megoldották, hogy ott a Báthory meg a Brassai Líceum kimondottan magyar osztályokkal működjenek. Azok a román osztályok pedig, amelyeket az utóbbi években telepítettek be ezekbe a magyar líceumokba, megkapták a megyeközi pártiskola épületét. Ha Kolozsváron ez sikerült, gondolom, Marosvásárhelyen sem lesz fennakadás...

W.T.: Vannak kétnyelvű szakiskoláink. Az igazgatóválasztással kapcsolatosan mi azt javasoltuk, hogy ezekben a tanintézetekben legyen két társigazgató: az egyik feleljen a román, a másik pedig a magyar osztályokért...

P.A.: Nekem logikusnak tűnik. Remélem, hogy a minisztériumi kollégáim is egyetértenek ezzel.

– Piarista növendék vagyok. Arra lennék kíváncsi: felvetődött-e már a felekezeti iskolák visszaállításának kérdése?

P.A.: Eddig egyedül az unitárius egyház jelentette be (1990. január 7-én) ez irányú igényét, jelezve, hogy szeretné visszakapni az egykori kolozsvári, illetve székelykeresztúri unitárius gimnáziumot. Remélem, hogy mások is idejében eljuttatják a minisztériumba kérésüket.

László László. A Szilágy megyei magyar oktatás helyzete katasztrofális. Negyedik osztályból 54 működik, nyolcadikból már csak 32, tizedikből van hét, tizenkettedikből pedig mindössze kettő...

Sipos Dezső: Mi Déván még rosszabb helyzetben vagyunk...

P.A.: Tudunk róla. Próbálják meg már februártól beindítani a magyar osztályokat. Csak botrány ne legyen belőle...

A miniszterhelyettes a továbbiakban arra hívta fel a figyelmet, hogy a minisztériumban megfogalmazott alapelvek szerint a vegyes lakosságú megyékben a főtanfelügyelő a többséget kell hogy képviselje (de nem feltétlenül a többségieket!), míg a helyettese a kisebbséget (nem feltétlenül a kisebbségieket!). Ugyanakkor rendkívül lényeges az is, hogy a tanfelügyelőség összetétele tükrözze az illető megye nemzetiségi viszonyait. A különböző határozatok meghozatalánál – hangsúlyozta Pálfalvi Attila professzor – a kisebbségnek vétőjoga van. Vagyis: ez a rendelkezés elejét veszi annak, hogy a többségi akarat olyan határozatokat hozhasson, amelyek megsértenék a kisebbség érdekeit, csorbítanak annak esélyegyenlőségét.

Ami a líceumok jövőbeli szerepét illeti: az ipari líceumok szerepét a szakiskolák és a technikumok veszik át, helyükbe pedig elméleti líceumok lépnek. Ezzel kapcsolatosan *Csávossy György* felvetette: úgy kell hozzálátni az anyanyelvünkön folyó mezőgazdasági (és nemcsak mezőgazdasági) szakoktatás visszaállításához, hogy a Bolyai Egyetem keretében újrászerveződő magyar nyelvű gazdamezőképzés számára már mostantól kezdve elő lehessen készíteni a további tanulni vágyó diákokat. (1990. január 15.)

Munkában az egyházmegújító bizottságok

Attól kezdve, hogy temesvári elrablóí Szilágymenyőbe szállították *Tőkés Lászlót*, ez a Szilágycseh közelében fekvő település a világ érdeklődésének középpontjában áll. Bizonyára az is a meglepetések erejével hat, hogy az öntudatra ébredő Szilágyság hiteles képviselőinek egyre több és megszívlelendőbb mon-

danivalója akad mind a szűkebb, mind pedig a tágabb világ számára.

Amint lehetősége nyílt rá, *Tőkés László*-nak az volt az első dolga, hogy összehívja a szilágysági református egyházmegye lelkészeit. Azok pedig maguk közül megválasztották az egyházmegújító bizottságot. Felhívást fogalmaztak, amit elküldtek a testvér egyházmegyéknek. A visszhang sehonnan sem maradt el, ami arra vall, alulról felfelé újul meg a református egyház is (és ami ugyancsak kívánatos lenne egész társadalmunkban, beleértve a romániai magyarság minden rétegét).

Tóth József kispetri lelkész (az 1990. május 20-i választások óta Szilágy megyét képviseli a szenátusban) meghívására a január 16-i ülésen magam is részt vettem. A bizottság tagjai javasolták az egyházi zsinat sürgős összehívását. Addig is, amíg az új egyházi törvénykönyv elkészül, a tisztségviselők megválasztása négyéves ciklusra történjék minden szinten, beleértve a püspöki tisztséget is. Javasolták a rehabilitálással foglalkozó bizottság felállítását minden egyházmegyében és kerületi szinten is. Amennyiben *Tőkés László* a püspöki méltóság mellett vállalná – hangoztatták –, az ő személye lenne a legalkalmasabb a beígért Nemzetiségi Minisztérium vezetésére. (1990. január 22.)

(...)

Gondolkodunk, tehát vagyunk

Az RMDSZ Kolozs megyei tanácsának tagjaként február 4-én Györgyfalván vettem részt a helyi szervezet alakuló összejövetelén. Örömmel mentem, mert kíváncsi voltam, miként alakulnak önszervező társadalmunk létfontosságú dolgai egy olyan településen, ahol eddig még nem nyilvánítottak véleményt, és nem szereztek érvényt saját építő szándékú elgondolásaiknak az emberek.

Még ha egymás szavába is vágtak nagyon sokszor a felszólalók, jó érzés volt tapasztalni a régi beidegzettségek, görcsök oldódását...

amikor anyanyelvén mondhatta el mindenki, hogy közösségi ügyekben mi a véleménye. "Nyelvében él a nép, a nemzet – jegyeztem a jól ismert igazságot, amit, lám, újra meg újra fel kell idéznünk –, ha ezt elveszik, akkor többé nem létezik. Utódaink is büszkén gondolhatnak ránk: megőriztük legféltettebb kincsünket..." Nem véletlen, hogy lelkész, tanító vagy tanár a györgyfalviak szemében nagy becsben áll. Aminthogy tőlük várja az elkövetkezőekben is a legtöbbet. Sokatmondó tény, hogy a vezetőség megválasztásakor a református lelkész és a katolikus plébános neve került fel elsőnek a listára. Az pedig a demokratikus választás komolyságára vall, hogy a vezetőségbe javasoltaktól egyenként megkérdezték:

- Tudod-e vállalni, Jóska?
- Tudom, hogyne tudnám...
- Hát te, Márton?
- Egyelőre inkább mellőzzetek, majd ha tettekkel kiérdemeltem...

Itt kezdődik az önszervező társadalom kiépítése, az alapsejtekből. És csak akkor lesz más az életünk, ha megtanulunk másként gondolkodni, a korigényeknek megfelelően cselekedni. Ezt a gondolatot emelte ki *Antal József* református lelkész is, akit a szervezet elnökének jelöltek... – beszédét így fejezte be: "Kérem az Istent, hogy adjon erőt: tudjuk a munkát elvégezni!"

Úgy éreztem, hogy ezzel a fohással valami új kezdődött el az életünkben - és nyilván: nem csupán Györgyfalván. (1990. február 5.)

Tordaszentlászlóiak élőlánca

Boldizsár Zeyk Imre tanár barátom leveléből gépelem és küldöm a *Falvak Népe*nek (központi sajtóorgánium) a jegjellemzőbb részeket:

"Az új körülmények az első perctől cselekvésre készítettek. Nálunk már 1989. december 25. előtt megalakult a Nemzeti Megmen-

tési Front helyi és községi tanácsa. Ez utóbbinak 15 tagja van: 7 román és 8 magyar. Alighogy megjelent a *Hívó szó*, hozzáálltunk az RMDSZ helyi szervezetének a megalakításához, melynek jelenleg közel hatszáz tagja van. Egyik itteni mérnök barátom megfogalmazta a falu gazdasági és társadalmi fejlesztésének igényeit. Sajnos, a községi polgármesteri hivatal végrehajtó bizottságának öt tagja közül mindössze egy(!) a magyar.

Jelenleg a földkérdés megoldása foglalkoztat a leginkább, de nem feledkezünk meg a szellemi magvetés feltételeinek a megteremtéséről sem. A Magyar Köztársaságból nemcsak élelmiszert kaptunk – amit méltányosan osztottunk el a közösséghez tartozó magyar és román falvakban –, hanem könyvadományt is. Erre igencsak nagy szükség volt, mivel a könyvtár magyar állományának jó részét eltüntették, és még mindig nem sikerült visszaszerezniük a hiányzó köteteket.

A tízosztályos magyar tannyelvű iskolában a megyei tanfelügyelőség tervezete alapján kétszer próbálták megalakítani a román tagozatú IX. és X. osztályt. Ez az elgondolás jelentkezők hiányában kudarcba fulladt. A szülők és az iskola vezetőségének minden tiltakozása ellenére azonban magyarul nem tudó tanerők tanították a fizikát, a kémiát, a biológiát és a mezőgazdaságtant – az amúgy is román nyelven folyó történelem-, földrajz- és alkotmánytan-tanítás mellett. Bár tiltakozásunkkal a Nevelés- és Oktatásügyi Minisztériumig is eljutottunk, ezen az állapoton csak a forradalom utáni helyzetben sikerült érdemben változtatnunk.

Hogy, hogy nem – elodáztuk a városiasításnak álcázott falurombolási terv végrehajtását. Ma is veszélyben van azonban az általunk történelmi emlékké nyilvánított – 1896-ban telepített – Kiserdő, melynek erdei- és fekete-fenyőit 15 esztendeje csapolják, s most, 1990. január 24-én akarták végképp letarolni. Közbelépésünkre ezt elnapolták ugyan, de a Ki-

serdő fennmaradása így is bizonytalan. A szentlászlóiak eltökélt szándéka, hogy élőlánccal akadályozzák meg – amennyiben más mód nem nyílik rá – a garázda tett végrehajtását.” (1990. február 5.)

(...)

Gyanakvás helyett - párbeszéd!

A magyar oktatási hálózat visszaállítása heves ellenállásba ütközött némely helyeken. Marosvásárhelyen például magyarelles megnyilvánulásokra került sor. Nem voltam ott február 10-én Vásárhelyen, de akik látták a hatalmas néma tüntetést, azt mondják: épp némaságában volt beszédes válasz a nacionalista-soviniszta acsarkodásra. Kolozsváron ugyanabban az időben az RMDSZ megyei szervezete nagygyűlésre hívta az embereket. Nemcsak a magyarokat – a románokat is. És nemcsak a megyei választmány tagjai (*Balázs Sándor, Egyed Péter, Kántor Lajos, Pillich László*) szóltak a Béke téri Diákművelődési Ház nagytermében egybegyűltekhez, hanem olyan jeles román személyiségek is, mint *Ion Aluas* szociológia-professzor vagy *Ioan Popa* műegyetemi tanár. Nem hiányzott a szónokok közül a Kolozsvári Demokrata Párt, illetve a Magyar-Román Demokrata Szövetség képviselője sem. Ezen a nagygyűlésen román barátainkkal közösen tettünk hitet a jogállamiság megteremtésének és a demokrácia kiépítésének szükségessége, az anyanyelv teljes fokú használatának elvitathatatlan joga mellett. A gyanakvás egymás szándékainak a nem ismeretéből fakad – hangsúlyozták a szónokok –, ezért nélkülözhetetlen a párbeszéd, a kölcsönös megismerés. Ezt sugallta egyébként a rendezvény kétnyelvű jelmondata is: *Gyanakvás helyett dialógust! Dialog in loc de suspiciuni!*

A mindennapok során is ott kellene folytatnunk ezt a párbeszédet, ahol a Béke téri nagyteremben abbahagytuk.

(1990. február 12.)

Magyar művelődési egyesület Buzauban

Ki gondolta volna, hogy a Falvak Népe öntudatébresztő, önszervező társadalmat építő sorai visszhangot keltenek a moldvai tájakon is?

“Mi, Buzau megyei magyarok is valósággal szomjúhozzuk a magyar kultúrát - olvasom a lap hasábjain *Rosu Katalin* 1990. január 30-án kelt sorait -: könyvre, lmezre, színművekre vágyunk, mert mostanáig nagyon kevés részünk volt benne. Nagyon elszigetelve olyan vidéken élünk, ahol még a létünkről sem vett tudomást senki. Mint utóbb kiderült, sokszor mentünk el egymás mellett, és azt sem tudtuk, hogy egy nemzethez tartozunk, Mifelénk nem létezett az ún. *nemzeti kérdés*, de most, hogy román testvéreink tudnak rólunk, szeretettel segítenek, jóindulattal vannak irántunk. A törvényszéken (ahol az egyesületet bejegyezték – *Cs.P.*) örömmel fogadtak és segítettek; a Front megyei Tanácsa ugyancsak támogat, akárcsak a megyei lap, a *Viata Buzaului* szerkesztősége, mely ingyen jelenteti meg valamennyi közleményünket. És szólnunk kell *Corneliu Iordachescu* doktorról, aki szívvel-lélekkel mellettünk állt az első perctől kezdve, amikor még csak hárman voltunk a csoportban, s ő volt az, aki a lelkünkre kötötte: ne hagyjuk magunkat, ne csüggedjünk, mert sikerülni fog, amit elterveztünk...”

Együtt- egymásért

A Kolozsvári Állami Magyar Színházban február 18-án közel nyolc órán át tartott az RMDSZ Kolozs megyei szervezetének küldöttgyűlése. Volt megtárgyalnivaló bőven, hiszen a szervezet által átfogott szűkebb és tágabb közösségek gondjai nagyon felgyűltek az utóbbi évtizedekben, s ráadásul: a régiiek mellett újabbak keletkeztek.

Van-e elég ereje az RMDSZ-nek, hogy az átmeneti bizonytalanságból a kivezető utat megjelje, a régebbi és az újabb gondokat le-

gyúrje? – alighanem ezek a kérdések foglalkoztatták az embereket a leginkább. Volt, aki nyíltan felvetette: ha a vásárhelyiek százezres tömeget tudtak mozgósítani – könyvvel és gyertyával – néma tüntetésre, akkor vajon nem az erőtlenség jele-e az, hogy a kolozsváriak “csak” egy nagygyűlésre vállalkoztak? Nos, akik kellő helyzetismerettel rendelkeznek, azok jól tudják: épp az eltérő megoldás a legfőbb bizonyosság rá, hogy az RMDSZ mindkét megyében a helyzet magaslatán állt. A február 10-i kolozsvári nagygyűlés a demokrácia erősítését, szándékaink tisztességének a bizonyosságát jelentette, az őszinte párbeszéd feltételeinek a megteremtéséért szállt síkra. És mert így cselekedett, ennek a nevében mondhatta ki egyhangúlag a 18-i küldöttgyűlés: a szervezet követeli Kolozsvár polgármesterének a haladéktalan leváltását, lévén, hogy elveszítette a város magyar lakosságának a bizalmát!

Tény viszont, hogy kevés kézzelfogható eredményre hivatkozhatott az ideiglenes megyei vezetőség. Ha az iskolaügy többé-kevésbé megoldottnak is tekinthető, a Bolyai Egyetem visszaállításának időpontja egyre bizonytalanabb. Az arányos nemzetiségi képviselőt nehéz harcok árán is csak részben sikerült. A

szervezet működési feltételeit lényegesen javító székház is ígéreteként létezik csupán. Sok mindent a többségi értetlenség, gyanakvás vagy egyenesen a nyílt támadás légkörében lehetett felvetni csak – így nem csoda, hogy az eredmények nem állnak egyenes arányban a szervezet erőfeszítéseivel. A beindult változások, úgy tűnik, csakis hosszabb távon vezetnek majd a kívánt eredményre.

A korábbi alárendeltségi viszony felszámolása után az egymásmelettség életkereteit kell kialakítanunk. S ez nem történik meg egyik napról a másikra. Ezért nem szabad türelmetleneknek lennünk, de elhallgatni sem kell semmit.

Építeni akarunk, nem rombolni.

Szétzilált, szétzüllesztett nemzetiségi társadalmunkat kell újjáépítenünk. És ezt a munkát nem végezheti el helyettünk senki. Miénk a jog és a felelősség. A tét nagy – mondotta Egyed Péter, aki szervezetünk célkitűzéseit vázolta. Nagy és valóban – történelmi. Hiszen annyi megcsalás után most már nekünk, akiket a decemberi események úgyszólván a halál szájából mentettek meg, nem szabad veszítenünk. (1990. február 18.)

(Folytatása következő lapszámunkban)

---

palócföld
KÖZÉLETI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

**Public literature and art monthly of the
Culture Department of Nógrád County.**

Prepared by Publisher Mikszáth.

Chief editor: József Pál

Chief publisher: Dr. János Németh

Address of editorial office:

H-3101 Salgótarján, Pf.: 270.

Tel: (0036) 32-14-386, 32-11-022

Pályázati felhívás

**A Nógrád Megyei Közgyűlés, valamint a PALÓCFÖLD
közéleti, irodalmi, művészeti folyóirat szerkesztősége
1992. évre országosan meghirdeti a hagyományos**

MADÁCH-PÁLYÁZATOT.

A pályázatra olyan, eddig nem publikált, máshol egyidőben be nem nyújtott művekkel lehet nevezni, amelyek elmélyült szakmai igénnyel mutatják be valóságunk közérdekűen időszerű kérdéseit, illetőleg, amelyek Madách Imre korára, életére, életművére, annak utóéletére vonatkozó új gondolatanyagot, adalékot tartalmaznak.

A jelíges pályamunkákat három gépelt példányban 1992. december 1-ig lehet benyújtani a Palócföld Szerkesztőségének címére. (3100 Salgótarján, Rákóczi út 192. sz. Postafiók: 270.) Kérjük, hogy lezárt, külön borítékban mellékeljék a jelíge feloldását.

PÁLYADÍJAK:

1. Szociográfia, irodalmi riport, esszé, tanulmány kategóriában

I. díj: 50 000 Ft

II. díj: 30 000 Ft

III. díj: 20 000 Ft

2. Versek, szépprózai művek kategóriájában

I. díj: 50 000 Ft

II. díj: 30 000 Ft

III. díj: 20 000 Ft

Balassagyarmat város különdíja

Salgótarján város különdíja

Eredményhirdetés 1993. januárjában, a hagyományos Madách-ünnepség keretében kerül sor, amelyre a díjnyertes szerzőket külön értesítéssel hívjuk meg. A díjazott művek első közlésének jogát a Palócföld folyóirat magának fenntartja. (Csak szakzsűri által közlésre javasolt kéziratok sorsáért vállalunk felelősséget.)

A Madách-pályázat eredményhirdetését a folyóirat februári számában tesszük közzé.

**NÓGRÁD MEGYEI KÖZGYŰLÉS
PALÓCFÖLD SZERKESZTŐSÉG**

palócföld
KÖZÉLETI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT